

Bardu kommune
Postboks 401

9365 BARDU

BARDU KOMMUNE		
Saksnr.	Saksbehandler	Dok.
16/12	296/16	6
12 JAN 2016		
Ark kode		
K01		
Enhet	Saksbehandler	Kopiert til:
TEU.	PAH	

Vår ref.:
13/3042-22
Løpenr.:
1373/16

Saksbehandler:
Vibeke Skinstad
Tlf. dir.innvalg:
77 78 82 07

Arkiv:
K01 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
12.01.2016

FORSKRIFT OM KOMMUNALT LØYPENETT FOR SNØSKUTER I BARDU KOMMUNE - HØRINGSUTTALELSE

Fylkesrådet behandlet i møte 12.01.2016 sak 04/16 hvor det ble fattet slikt vedtak:

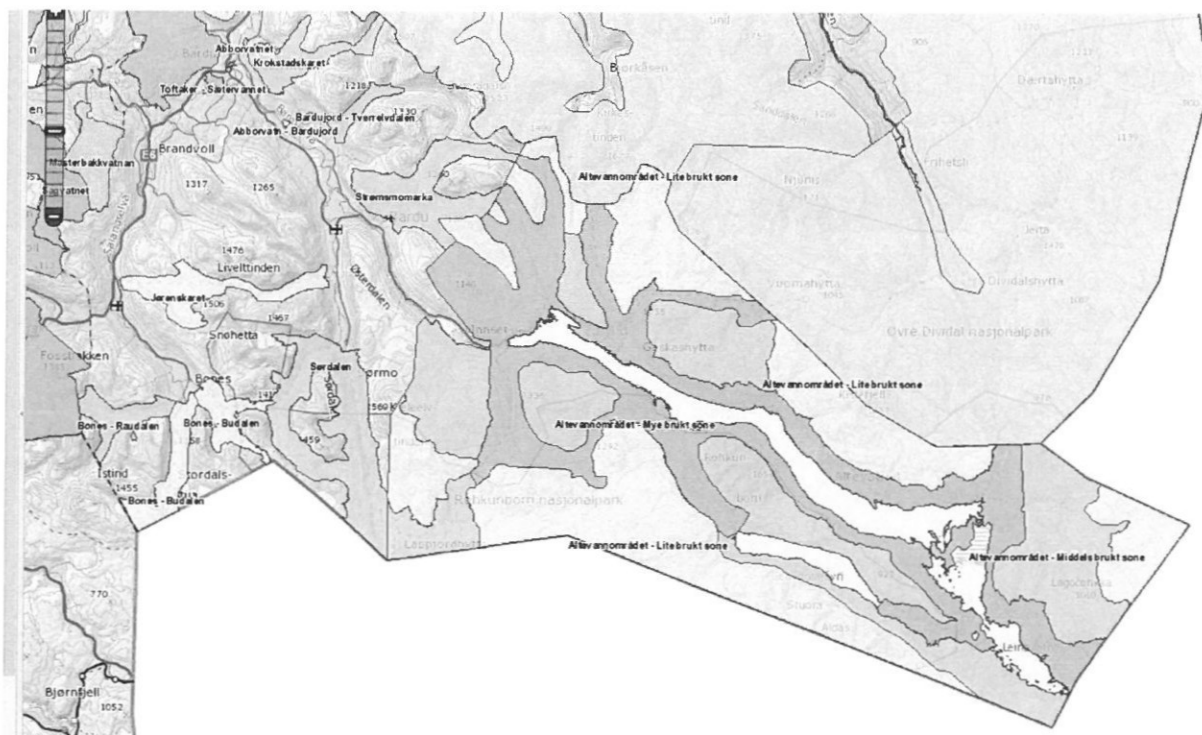
Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til Forskrift om kommunalt løypenett for snøscooter i Bardu:

Fylkesrådet er positiv til kommunenes adgang til å fastsette snøskuterløyper for fornøyleskjøring som følger av lov om motorferdsel i utmark og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, der dette ikke går på bekostning av naturmiljøet.

Troms fylkeskommune har en rolle i å ivareta viktige arealer for friluftsliv, og stimulere fylkets innbyggere til helsefremmende og miljøvennlig friluftsliv. Fylkeskommunen skal også bidra til å sikre og tilrettelegge arealer i de områder hvor allemannsrettens interesser ikke er tilstrekkelig ivare tatt gjennom friluftsløven. I forhold til opprettelse av fornøylesløyper for snøskuterkjøring har fylkeskommunen en rolle å bidra til at friluftslivet blir hensyntatt. I følge forskriften for motorkjøretøyer i utmark er det særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøskuterløyper, og hensynet til friluftsliv står i en særstilling.

Fylkesrådet mener traseer for snøskuterløyper for fornøyleskjøring ikke bør legges i områder som er viktige eller svært viktige for friluftsliv og naturmangfoldet.

Bardu kommune har kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene i kommunen der løypene planlegges jf. *Miljødirektoratets håndbok M98 – 2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*, med unntak for området i Salangsdalen som ikke er klassifisert.

Kartet viser kartlagte og verdsatte friluftslivsområdene i Bardu kommune. Det lyseblå arealet på kartet er vann og utgjør Altevatnet (det lengste vannet), Leinavatn (i sørøst) og Geavdna (Sør for Altevatnet og vest for Leinavatn). Grensen for Røhkunborri nasjonalpark vises med svak lysegrønn linje under. Fargebeskrivelser: rød=svært viktig friluftslivsområde, mørk gul=viktig friluftslivsområde og lys gul=registrert friluftslivsområder.

Løype 2 Ørneberget – Slåttmoberget

Denne løypetraseen som er lagt mellom hyttene er opprinnelig en dispensasjonsløype for hyttebeboerne i dette området. I forhold til støy ligger fritidsbebyggelsen i rød og gul støysone. Den samlede vurdering i konsekvensutredningen sier at en åpen løype i hytteområdet vil være negativ i forhold til støy og trafikk. Når forskriften om kommunalt løypenett for snøskuter for Bardu kommune legger opp til at løypa skal være åpen for kjøring for alle hele døgnet, hastighet på 20 km/t, vil det åpne for at andre enn beboerne her kan benytte seg av løypa. Det kan tilføre mer trafikk enn hva som er tilfelle i forhold til dispensasjonspraksisen.

For brukerne av fritidsbebyggelsen på Ørneberget vil det trolig være mer gunstig om dispensasjonspraksisen fortsatte, enn å åpne opp for fri kjøring i denne løypa. For kommunen vil man oppnå besparelser ved å slippe å utstede dispensasjoner, men da på bekostning av støy og økt trafikk for beboerne.

Fylkesrådet mener ny løype mellom Ørneberget-Slåttmoberget bør vurderes på nytt med større vekt på støy og trafiksikkerhet for hyttebeboerne i områder, og om det er tilstrekkelig med dispensasjonspraksis.

Løype 3 Altevatnet

Altevatnet er et svært viktig friluftslivsområde. I dag eksisterer det en godkjent isfiskeløype med flere sideløyper. I forslaget ønsker Bardu kommune å omgjøre denne isfiskeløypen direkte til fornøylesløype. I utredningen antar man at influensområdet vil bli berørt av støy

(fritidsbebyggelsen ligger i rød og gul støysone), men konsekvensene vurderes som ingen da det allerede er etablert isfiskeløype i dag. Det betyr at kjøring i isfiskeløypa og kjøring i fornøylesløypa vurderes å være tilnærmet lik.

For å kjøre snøskuter i fornøylesløyer er det ikke satt noe krav til formålet ved kjøringen. Man kan kjøre så mye og ofte man vil, hele døgnet alle dager i uka fra 15. februar til 5. mai. Fra 5. - 31. mai er det foreslått at løypa skal være åpen som isfiskeløype. Det er ikke satt helligdagsbegrensninger.

For isfiskeløyper er det et klart formål med kjøreturen. Det er da ikke anledning til å kjøre fram og tilbake i ett sett slik det åpnes for ved fornøyleskjøring. Dersom man utvider løypenettet (med ca 145 km) østover mot Leina og Gamas, og mot nasjonalparken vil det sannsynligvis ha en effekt og tiltrekke seg flere fornøyleskjørere. Kommunen derimot ser ikke for seg en økning av snøskuterkjøring ved åpning for fornøyleskjøring. Utredning av virkningene på friluftslivet ved endring av status på skuterløypa er ikke gjort grundig nok.

I tillegg foreslås det å opprette en helt ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva, i den nedre enden av Altevatnet. Det er på denne enden av vatnet det ligger flest hytter ca 200-300. De finnes på begge sider av vannet, men flest på sørsiden. På nordsiden av Altevatnet i Gaskasdalen ved Fiskeløselva ligger to turistforeningshytter. Nordkalottruta/ Arctic trail (vandrerute fra Kautokeino-Sulitjelma gjennom Norge, Sverige og Finland) krysser Altevatnet i dette området på vei mot Altevasshytta/ Innset. Ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva bør ikke opprettes på grunn av «nærfriluftslivet» for hytteboerne ved Altevatnet, turvandrere på Nordkalottleden, mellom Slåttmoberget og Gaskashyttene, som om vinteren krysser vatnet i dette området, kitere og isfiskere på vannet. Området er kartlagt og verdivurdert til å være et svært viktig friluftslivsområde.

Utvidelse av løypenettet og åpning for fornøyleskjøring vil sannsynligvis føre til økt trafikk og økt støy i det svært viktige friluftslivsområdet langs Altevatnet.

Løypene 4 a-d Ostu-Leina-Gamas og løype 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensa sør for Bihppas

Av kartet over framkommer det at områdene rundt Altevatnet og Leinavatn er klassifisert til å være svært viktige friluftslivsområder. Områdene ved Leinavatn er noen av de mest villmarkspregede områdene i Troms fylke. Slike villmarkspregede områder har en verdi i seg selv og representerer en verdi for folk som oppholder seg i slike områder. Ved å opprette snøskuterløyper her (løype 4 og 5), bryter kommunen de nasjonale anbefalingene i forhold til hvor slike fornøylesløyper bør opprettes. Bardu kommune sier i sin utredning at det får negative konsekvenser for friluftslivet i området, hvor støy fra snøskutere blir en vesentlig ny faktor. I følge utredningen er det mange alternative områder for friluftsliv i det «stille rom» i nasjonalparken. Det er imidlertid ikke gjort noen nærmere utredning av disse områdene. Området Stordalen - Geavdna - Eartebeal er de områdene i nasjonalparken med de kvaliteter som eventuelt kan erstattes med områdene ved Leinavatn. Disse områdene er likevel ikke så tilgjengelig som det Leinavatn er via eksisterende isfiskeløype til Ostu.

Leina er dessuten et attraktivt, godt fiskevann med flere arter (ørret, røye, lake, abbor og gjedde). Det er knyttet mange tradisjoner til bruken av dette området. Leina har i større grad blitt og blir benyttet mer en Geavdna jf. friluftslivskartleggingen. Området er også bedre tilrettelagt for friluftsliv ved at det finnes en Statskoghytte (Leinavasstua) som alle kan leie. Ingen andre overnattingstilbud i nasjonalparken kan sammenliknes med det ved Leinavatnet, med hensyn til beliggenhet og at den er åpen for alle. Andre områder i nasjonalparken er mer

høyfjellspreget, er krevende å komme til og har en lavere verdi for friluftslivet jf friluftslivskartleggingen.

De nasjonale føringene legger opp til at det ikke bør opprettes nye fornøylesløyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder. Ny løype nr 4 a-d fra Otsu via Leinavatn til Gamas er tilgjengelig via dagens isfiskeløype, og Bardu kommune bør ikke åpne friluftslivsområdet for motorferdsel på grunn av konsekvensene for friluftslivet. Det samme gjelder løype nr 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensen sør for Bihppas.

Senere års kulturminneregistreringer ved Leinavatn har påvist en rekke automatisk fredete kulturminner som ikke ha vært kjent på forhånd, men som nå er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Forskriften om løypenett er ikke oppdatert med hensyn til dette nye datagrunnlaget.

På Bahta på østsiden av Strømmen krysser Løype 4 en slette med flere eldre arran. I prøvestikk er det også påvist avlagsmateriale etter bosetning i tidlig metalltid. Ettersom boplassen ligger under flat mark vil den ikke bli direkte berørt av scooterkjøring på snødekt mark, men det vil bli slitasje på området i perioder med mildvær eller tynt snødekke. Samlet sett er dette et viktig kulturminneområde der kjøring med snøscooter bør unngås. Løype 4 går tett inn til Tomasodden. Her ble det i 2015 registrert flere bogastiller og kjøttgjemmer i ur ytterst på odden. Strekningen fra Máissabukta til Unna Gamasjavras går i et område som ikke er registrert i forhold til kulturminner. Kulturminner som kan påtreffes her er fangstanlegg og spor etter reindriftsnomadisme.

Ettersom kjøringen foregå på snødekt mark er mulighetene for at der kan forekomme skader på fangstgroper og bogastiller mindre, så lenge det er nok snø i løypene. De mest sårbare kulturminnene vil være arran etter vårboplasser på tidlig snøbare rygger i landskapet. Det vises til egen uttalelse fra Sametinget omkring dette.

Kunnskapsgrunnlaget for kulturminner for løype 4 er generelt mangelfullt. Fra fylkeskommunens side er kulturminneregistreringer vurdert. Når tiltakets karakter veies opp mot muligheten for skader på kulturminner som faller inn under vårt forvaltningsområde, konkluderes det om at ytterligere registreringer ikke er nødvendig for dette tiltaket. Det bør imidlertid utformes bestemmelser om miljøovervåkning når det gjelder slitasje på terreng, vegetasjon og kulturminner i løypetrasséene.

Fylkesrådet mener forslaget til forskrift i for liten grad hensyntar friluftslivet slik Lov om motorferdsel forutsetter. Løypene legges i områder som er kartlagt som svært viktige eller viktige friluftslivsområder. Kommunen foreslår nye skuterløyper for fornøyleskjøring i områder som kommunen tidligere har definert som så sårbare at det ikke engang skulle gis dispensasjon til kjøring etter § 5 b. Det frarådes løyper som går gjennom eller tett inntil områder der det er kjente kulturminner, og minner om tiltakshavers aktsomhetsplikt etter kulturminnelovens §8.1, jf §3.

Fylkesrådet understreker nødvendigheten av å vektlegge sikkerhet ved etablering av snøskuterløyper for fornøyleskjøring.

Fylkesrådet gjør oppmerksom på klageadgangen fylkeskommunen har som regionalt organ. Fylkesrådet varsler en mulig klage for løype nr 4 og løype nr 5 dersom kommunestyrets vedtak til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune ikke endres vesentlig fra forslaget som ligger i høringsforslaget. En eventuell klage vil vurderes når kommunestyrets vedtak foreligger.

Med vennlig hilsen

Vibeke Skinstad
ass. fylkeskultursjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Vedlegg:

- Saksprotokoll fylkesrådssak 04/16 – Forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune- høringsuttalelse
- Saksframlegg fylkesrådssak 04/16 – Forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune - høringsuttalelse

Kopi:

Sámediggi/ Sametinget
Fylkesmannen i Troms
Midt-Troms friluftsråd

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkesrådet
Møtedato: 12.01.2016
Utvalgssak: 4/16

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 13/3042-23

Tittel: FORSKRIFT OM KOMMUNALT LØYPENETT FOR SNØSKUTER
I BARDU KOMMUNE - HØRINGSUTTALELSE

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

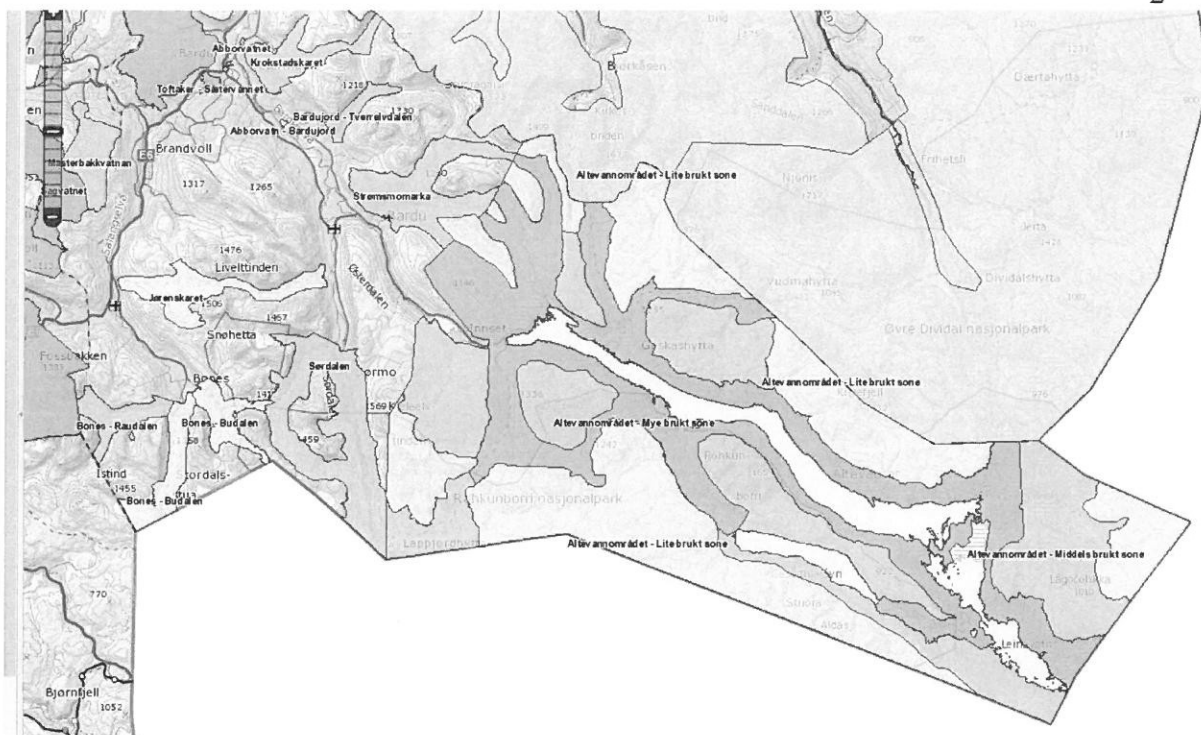
Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til Forskrift om kommunalt løypenett for snøscooter i Bardu:

Fylkesrådet er positiv til kommunenes adgang til å fastsette snøskuterløyper for fornøyleskjøring som følger av lov om motorferdsel i utmark og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, der dette ikke går på bekostning av naturmiljøet.

Troms fylkeskommune har en rolle i å ivareta viktige arealer for friluftsliv, og stimulere fylkets innbyggere til helsefremmende og miljøvennlig friluftsliv. Fylkeskommunen skal også bidra til å sikre og tilrettelegge arealer i de områder hvor allemannsrettens interesser ikke er tilstrekkelig ivaretatt gjennom friluftsløven. I forhold til opprettelse av fornøylesløyper for snøskuterkjøring har fylkeskommunen en rolle å bidra til at friluftslivet blir hensyntatt. I følge forskriften for motorkjøretøyer i utmark er det særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøskuterløyper, og hensynet til friluftsliv står i en særstilling.

Fylkesrådet mener traseer for snøskuterløyper for fornøyleskjøring ikke bør legges i områder som er viktige eller svært viktige for friluftsliv og naturmangfoldet.

Bardu kommune har kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene i kommunen der løypene planlegges jf. *Miljødirektoratets håndbok M98 – 2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*, med unntak for området i Salangsdalen som ikke er klassifisert.

Kartet viser kartlagte og verdsatte friluftslivsområdene i Bardu kommune. Det lyseblå arealet på kartet er vann og utgjør Altevannet (det lengste vannet), Leinavatn (i sørøst) og Geavdna (Sør for Altevannet og vest for Leinavatn). Grensen for Røhknuborri nasjonalpark vises med svak lysegrønn linje under. Fargebeskrivelser: rød=svært viktig friluftslivsområde, mørk gul=viktig friluftslivsområde og lys gul=registrert friluftslivsområder.

Løype 2 Ørneberget – Slåttmoberget

Denne løypetraseen som er lagt mellom hyttene er opprinnelig en dispensasjonsløype for hyttebeboerne i dette området. I forhold til støy ligger fritidsbebyggelsen i rød og gul støysone. Den samlede vurdering i konsekvensutredningen sier at en åpen løype i hytteområdet vil være negativ i forhold til støy og trafikk. Når forskriften om kommunalt løypenett for snøskuter for Bardu kommune legger opp til at løypa skal være åpen for kjøring for alle hele døgnet, hastighet på 20 km/t, vil det åpne for at andre enn beboerne her kan benytte seg av løypa. Det kan tilføre mer trafikk enn hva som er tilfelle i forhold til dispensasjonspraksisen.

For brukerne av fritidsbebyggelsen på Ørneberget vil det trolig være mer gunstig om dispensasjonspraksisen fortsatte, enn å åpne opp for fri kjøring i denne løypa. For kommunen vil man oppnå besparelser ved å slippe å utstede dispensasjoner, men da på bekostning av støy og økt trafikk for beboerne.

Fylkesrådet mener ny løype mellom Ørneberget-Slåttmoberget bør vurderes på nytt med større vekt på støy og trafikksikkerhet for hyttebeboerne i områder, og om det er tilstrekkelig med dispensasjonspraksis.

Løype 3 Altevannet

Altevannet er et svært viktig friluftslivsområde. I dag eksisterer det en godkjent isfiskeløype med flere sideløyper. I forslaget ønsker Bardu kommune å omgjøre denne isfiskeløypen direkte til fornøynelsesløype. I utredningen antar man at influensområdet vil bli berørt av støy

(fritidsbebyggelsen ligger i rød og gul støysone), men konsekvensene vurderes som ingen da det allerede er etablert isfiskeløype i dag. Det betyr at kjøring i isfiskeløypa og kjøring i fornøylesløypa vurderes å være tilnærmet lik.

For å kjøre snøskuter i fornøylesløyer er det ikke satt noe krav til formålet ved kjøringen. Man kan kjøre så mye og ofte man vil, hele døgnet alle dager i uka fra 15. februar til 5. mai. Fra 5. - 31. mai er det foreslått at løypa skal være åpen som isfiskeløype. Det er ikke satt helligdagsbegrensninger.

For isfiskeløyper er det et klart formål med kjøreturen. Det er da ikke anledning til å kjøre fram og tilbake i ett sett slik det åpnes for ved fornøyleskjøring. Dersom man utvider løypenettet (med ca 145 km) østover mot Leina og Gamas, og mot nasjonalparken vil det sannsynligvis ha en effekt og tiltrekke seg flere fornøyleskjørere. Kommunen derimot ser ikke for seg en økning av snøskuterkjøring ved åpning for fornøyleskjøring. Utredning av virkningene på friluftslivet ved endring av status på skuterløypa er ikke gjort grundig nok.

I tillegg foreslås det å opprette en helt ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva, i den nedre enden av Altevatnet. Det er på denne enden av vatnet det ligger flest hytter ca 200-300. De finnes på begge sider av vannet, men flest på sørsiden. På nordsiden av Altevatnet i Gaskasdalen ved Fiskeløselva ligger to turistforeningshytter. Nordkalottruta/ Arctic trail (vandrerute fra Kautokeino-Sulitjelma gjennom Norge, Sverige og Finland) krysser Altevatnet i dette området på vei mot Altevasshytta/ Innset. Ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva bør ikke opprettes på grunn av «nærfriluftslivet» for hytteboerne ved Altevatnet, turvandrere på Nordkalottleden, mellom Slåttmoberget og Gaskashyttene, som om vinteren krysser vatnet i dette området, kitere og isfiskere på vannet. Området er kartlagt og verdivurdert til å være et svært viktig friluftslivsområde.

Utvidelse av løypenettet og åpning for fornøyleskjøring vil sannsynligvis føre til økt trafikk og økt støy i det svært viktige friluftslivsområdet langs Altevatnet.

Løypene 4 a-d Ostu-Leina-Gamas og løype 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensa sør for Bihppas

Av kartet over framkommer det at områdene rundt Altevatnet og Leinavatn er klassifisert til å være svært viktige friluftslivsområder. Områdene ved Leinavatn er noen av de mest villmarkspregede områdene i Troms fylke. Slike villmarkspregede områder har en verdi i seg selv og representerer en verdi for folk som oppholder seg i slike områder. Ved å opprette snøskuterløyper her (løype 4 og 5), bryter kommunen de nasjonale anbefalingene i forhold til hvor slike fornøylesløyper bør opprettes. Bardu kommune sier i sin utredning at det får negative konsekvenser for friluftslivet i området, hvor støy fra snøskutere blir en vesentlig ny faktor. I følge utredningen er det mange alternative områder for friluftsliv i det «stille rom» i nasjonalparken. Det er imidlertid ikke gjort noen nærmere utredning av disse områdene. Området Stordalen - Geavdna - Eartebeal er de områdene i nasjonalparken med de kvaliteter som eventuelt kan erstattes med områdene ved Leinavatn. Disse områdene er likevel ikke så tilgjengelig som det Leinavatn er via eksisterende isfiskeløype til Ostu.

Leina er dessuten et attraktivt, godt fiskevann med flere arter (ørret, røye, lake, abbor og gjedde). Det er knyttet mange tradisjoner til bruken av dette området. Leina har i større grad blitt og blir benyttet mer en Geavdna jf. friluftslivskartleggingen. Området er også bedre tilrettelagt for friluftsliv ved at det finnes en Statskoghytte (Leinavasstua) som alle kan leie. Ingen andre overnattingstilbud i nasjonalparken kan sammenliknes med det ved Leinavatnet, med hensyn til beliggenhet og at den er åpen for alle. Andre områder i nasjonalparken er mer

høyfjellspreget, er krevende å komme til og har en lavere verdi for friluftslivet jf friluftslivskartleggingen.

De nasjonale føringene legger opp til at det ikke bør opprettes nye fornøylesløyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder. Ny løype nr 4 a-d fra Otsu via Leinavatn til Gamas er tilgjengelig via dagens isfiskeløype, og Bardu kommune bør ikke åpne friluftslivsområdet for motorferdsel på grunn av konsekvensene for friluftslivet. Det samme gjelder løype nr 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensen sør for Bihppas.

Senere års kulturminneregistreringer ved Leinavatn har påvist en rekke automatisk fredete kulturminner som ikke ha vært kjent på forhånd, men som nå er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Forskriften om løypenett er ikke oppdatert med hensyn til dette nye datagrunnlaget.

På Bahta på østsiden av Strømmen krysser Løype 4 en slette med flere eldre arran. I prøvestikk er det også påvist avlagsmateriale etter bosetning i tidlig metalltid. Ettersom boplassen ligger under flat mark vil den ikke bli direkte berørt av scooterkjøring på snødekt mark, men det vil bli slitasje på området i perioder med mildvær eller tynt snødekke. Samlet sett er dette et viktig kulturminneområde der kjøring med snøscooter bør unngås. Løype 4 går tett inn til Tomasodden. Her ble det i 2015 registrert flere bogastiller og kjøttgjemmer i ur ytterst på odden. Strekningen fra Máissabukta til Unna Gamasjavras går i et område som ikke er registrert i forhold til kulturminner. Kulturminner som kan påtreffes her er fangstanlegg og spor etter reindriftsnomadisme.

Ettersom kjøringen foregår på snødekt mark er mulighetene for at der kan forekomme skader på fangstgroper og bogastiller mindre, så lenge det er nok snø i løypene. De mest sårbare kulturminnene vil være arran etter vårboplasser på tidlig snøbare rygger i landskapet. Det vises til egen uttalelse fra Sametinget omkring dette.

Kunnskapsgrunnlaget for kulturminner for løype 4 er generelt mangelfullt. Fra fylkeskommunens side er kulturminneregistreringer vurdert. Når tiltakets karakter veies opp mot muligheten for skader på kulturminner som faller inn under vårt forvaltningsområde, konkluderes det om at ytterligere registreringer ikke er nødvendig for dette tiltaket. Det bør imidlertid utformes bestemmelser om miljøovervåkning når det gjelder slitasje på terreng, vegetasjon og kulturminner i løypetraséene.

Fylkesrådet mener forslaget til forskrift i for liten grad hensyntar friluftslivet slik Lov om motorferdsel forutsetter. Løypene legges i områder som er kartlagt som svært viktige eller viktige friluftslivsområder. Kommunen foreslår nye skuterløyper for fornøyleskjøring i områder som kommunen tidligere har definert som så sårbare at det ikke engang skulle gis dispensasjon til kjøring etter § 5 b. Det frarådes løyper som går gjennom eller tett inntil områder der det er kjente kulturminner, og minner om tiltakshavers aktsomhetsplikt etter kulturminnelovens §8.1, jf §3.

Fylkesrådet understreker nødvendigheten av å vektlegge sikkerhet ved etablering av snøskuterløyper for fornøyleskjøring.

Fylkesrådet gjør oppmerksom på klageadgangen fylkeskommunen har som regionalt organ. Fylkesrådet varsler en mulig klage for løype nr 4 og løype nr 5 dersom kommunestyrets vedtak til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune ikke endres vesentlig fra forslaget som ligger i høringsforslaget. En eventuell klage vil vurderes når kommunestyrets vedtak foreligger.

FYLKESRÅDSSAK

Sak 4/16

Løpenr.: 444/16
Saknr.: 13/3042-20
Ark.nr.: K01SAKSARKIV
Dato: 06.01.2016

Til: Fylkesrådet
Fra: Fylkesråd for helse, kultur og næring

FORSKRIFT OM KOMMUNALT LØYPENETT FOR SNØSKUTER I BARDU KOMMUNE - HØRINGSUTTALELSE

Innstilling:

:::

Fylkesrådet gir følgende høringsuttalelse til Forskrift om kommunalt løypenett for snøscooter i Bardu:

Fylkesrådet er positiv til kommunenes adgang til å fastsette snøskuterløyper for fornøyleskjøring som følger av lov om motorferdsel i utmark og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, der dette ikke går på bekostning av naturmiljøet.

Troms fylkeskommune har en rolle i å ivareta viktige arealer for friluftsliv, og stimulere fylkets innbyggere til helsefremmende og miljøvennlig friluftsliv. Fylkeskommunen skal også bidra til å sikre og tilrettelegge arealer i de områder hvor allemannsrettens interesser ikke er tilstrekkelig ivaretatt gjennom friluftsløven. I forhold til opprettelse av fornøylesløyper for snøskuterkjøring har fylkeskommunen en rolle å bidra til at friluftslivet blir hensyntatt. I følge forskriften for motorkjøretøyer i utmark er det særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøskuterløyper, og hensynet til friluftsliv står i en særstilling.

Fylkesrådet mener traseer for snøskuterløyper for fornøyleskjøring ikke bør legges i områder som er viktige eller svært viktige for friluftsliv og naturmangfoldet.

Bardu kommune har kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene i kommunen der løypene planlegges jf. *Miljødirektoratets håndbok M98 – 2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*, med unntak for området i Salangsdalen som ikke er klassifisert.

direkte til fornøyelseløype. I utredningen antar man at influensområdet vil bli berørt av støy (fritidsbebyggelsen ligger i rød og gul støysone), men konsekvensene vurderes som ingen da det allerede er etablert isfiskeløype i dag. Det betyr at kjøring i isfiskeløypa og kjøring i fornøyelseløypa vurderes å være tilnærmet lik.

For å kjøre snøskuter i fornøyelseløyper er det ikke satt noe krav til formålet ved kjøringen. Man kan kjøre så mye og ofte man vil, hele døgnet alle dager i uka fra 15. februar til 5. mai. Fra 5. - 31. mai er det foreslått at løypa skal være åpen som isfiskeløype. Det er ikke satt helligdagsbegrensninger.

For isfiskeløyper er det et klart formål med kjøreturen. Det er da ikke anledning til å kjøre fram og tilbake i ett sett slik det åpnes for ved fornøyelseskjøring. Dersom man utvider løypenettet (med ca 145 km) østover mot Leina og Gamas, og mot nasjonalparken vil det sannsynligvis ha en effekt og tiltrekke seg flere fornøyelseskjørere. Kommunen derimot ser ikke for seg en økning av snøskuterkjøring ved åpning for fornøyelseskjøring. Utredning av virkningene på friluftslivet ved endring av status på skuterløypa er ikke gjort grundig nok.

I tillegg foreslås det å opprette en helt ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva, i den nedre enden av Altevatnet. Det er på denne enden av vatnet det ligger flest hytter ca 200-300. De finnes på begge sider av vannet, men flest på sørsiden. På nordsiden av Altevatnet i Gaskasdalen ved Fiskeløselva ligger to turistforeningshytter. Nordkalottruta/ Arctic trail (vandrerute fra Kautokeino-Sulitjelma gjennom Norge, Sverige og Finland) krysser Altevatnet i dette området på vei mot Altevasshytta/ Innset. Ny sideløype mellom Livassodden og Fiskeløselva bør ikke opprettes på grunn av «nærfriluftslivet» for hytteboerne ved Altevatnet, turvandrere på Nordkalottleden, mellom Slåttmoberget og Gaskashyttene, som om vinteren krysser vatnet i dette området, kitere og isfiskere på vannet. Området er kartlagt og verdivurdert til å være et svært viktig friluftslivsområde.

Utvidelse av løypenettet og åpning for fornøyelseskjøring vil sannsynligvis føre til økt trafikk og økt støy i det svært viktige friluftslivsområdet langs Altevatnet.

Løypene 4 a-d Ostu-Leina-Gamas og løype 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensa sør for Bihppas

Av kartet over framkommer det at områdene rundt Altevatnet og Leinavatn er klassifisert til å være svært viktige friluftslivsområder. Områdene ved Leinavatn er noen av de mest villmarkspregede områdene i Troms fylke. Slike villmarkspregede områder har en verdi i seg selv og representerer en verdi for folk som oppholder seg i slike områder. Ved å opprette snøskuterløyper her (løype 4 og 5), bryter kommunen de nasjonale anbefalingene i forhold til hvor slike fornøyelseløyper bør opprettes. Bardu kommune sier i sin utredning at det får negative konsekvenser for friluftslivet i området, hvor støy fra snøskutere blir en vesentlig ny faktor. I følge utredningen er det mange alternative områder for friluftsliv i det «stille rom» i nasjonalparken. Det er imidlertid ikke gjort noen nærmere utredning av disse områdene. Området Stordalen - Geavdna - Eartebeal er de områdene i nasjonalparken med de kvaliteter som eventuelt kan erstattes med områdene ved Leinavatn. Disse områdene er likevel ikke så tilgjengelig som det Leinavatn er via eksisterende isfiskeløype til Ostu.

Leina er dessuten et attraktivt, godt fiskevann med flere arter (ørret, røye, lake, abbor og gjedde). Det er knyttet mange tradisjoner til bruken av dette området. Leina har i større grad blitt og blir benyttet mer en Geavdna jf. friluftslivskartleggingen. Området er også bedre tilrettelagt for friluftsliv ved at det finnes en Statskoghytte (Leinavasstua) som alle kan leie. Ingen andre overnattingstilbud i nasjonalparken kan sammenliknes med det ved Leinavatnet, med hensyn til beliggenhet og at den er åpen for alle. Andre områder i nasjonalparken er mer

høyfjellspreget, er krevende å komme til og har en lavere verdi for friluftslivet jf friluftslivskartleggingen.

De nasjonale føringene legger opp til at det ikke bør opprettes nye fornøylesløyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder. Ny løype nr 4 a-d fra Otsu via Leinavatn til Gamas er tilgjengelig via dagens isfiskeløype, og Bardu kommune bør ikke åpne friluftslivsområdet for motorferdsel på grunn av konsekvensene for friluftslivet. Det samme gjelder løype nr 5 fra Altevatnet til nasjonalparkgrensen sør for Bihppas.

Senere års kulturminneregistreringer ved Leinavatn har påvist en rekke automatisk fredete kulturminner som ikke ha vært kjent på forhånd, men som nå er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Forskriften om løypenett er ikke oppdatert med hensyn til dette nye datagrunnlaget.

På Bahta på østsiden av Strømmen krysser Løype 4 en slette med flere eldre arran. I prøvestikk er det også påvist avlagsmateriale etter bosetning i tidlig metalltid. Ettersom boplassen ligger under flat mark vil den ikke bli direkte berørt av scooterkjøring på snødekt mark, men det vil bli slitasje på området i perioder med mildvær eller tynt snødekke. Samlet sett er dette et viktig kulturminneområde der kjøring med snøscooter bør unngås. Løype 4 går tett inn til Tomasodden. Her ble det i 2015 registrert flere bogastiller og kjøttgjemmer i ur ytterst på odden. Strekningen fra Máissabukta til Unna Gamasjavras går i et område som ikke er registrert i forhold til kulturminner. Kulturminner som kan påtreffes her er fangstanlegg og spor etter reindriftsnomadisme.

Ettersom kjøringen foregår på snødekt mark er mulighetene for at der kan forekomme skader på fangstgroper og bogastiller mindre, så lenge det er nok snø i løypene. De mest sårbare kulturminnene vil være arran etter vårboplasser på tidlig snøbare rygger i landskapet. Det vises til egen uttalelse fra Sametinget omkring dette.

Kunnskapsgrunnlaget for kulturminner for løype 4 er generelt mangelfullt. Fra fylkeskommunens side er kulturminneregistreringer vurdert. Når tiltakets karakter veies opp mot muligheten for skader på kulturminner som faller inn under vårt forvaltningsområde, konkluderes det om at ytterligere registreringer ikke er nødvendig for dette tiltaket. Det bør imidlertid utformes bestemmelser om miljøovervåkning når det gjelder slitasje på terreng, vegetasjon og kulturminner i løypetraséene.

Fylkesrådet mener forslaget til forskrift i for liten grad hensyntar friluftslivet slik Lov om motorferdsel forutsetter. Løypene legges i områder som er kartlagt som svært viktige eller viktige friluftslivsområder. Kommunen foreslår nye skuterløyper for fornøyleskjøring i områder som kommunen tidligere har definert som så sårbare at det ikke engang skulle gis dispensasjon til kjøring etter § 5 b. Det frarådes løyper som går gjennom eller tett inntil områder der det er kjente kulturminner, og minner om tiltakshavers aktsomhetsplikt etter kulturminnelovens §8.1, jf §3.

Fylkesrådet understreker nødvendigheten av å vektlegge sikkerhet ved etablering av snøskuterløyper for fornøyleskjøring.

Fylkesrådet gjør oppmerksom på klageadgangen fylkeskommunen har som regionalt organ. Fylkesrådet varsler en mulig klage for løype nr 4 og løype nr 5 dersom kommunestyrets vedtak til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune ikke endres vesentlig fra forslaget som ligger i høringsforslaget. En eventuell klage vil vurderes når kommunestyrets vedtak foreligger.

...

...

Saksutredning:

Bakgrunn

Bardu kommune har sendt forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter på offentlig ettersyn. Bardu kommune ønsker å opprette seks løyper for fornøyelseskjøring med snøskuter. Høringsfrist er satt til 4. januar 2016. Fylkeskommunen har fått utsatt frist til 13. januar 2016.

Dette er første sak av denne typen som er til behandling i fylkeskommunen etter at endringer i motorferdselloven trådte i kraft.

Nasjonale rammer og krav til utredning

Kommunenes adgang til å fastsette snøskuterløyper for fornøyelseskjøring følger av lov om motorferdsel i utmark og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag.

Lov og forskrift setter rammer for hvor slike løyper kan anlegges, hvilke hensyn kommunene skal ta og hvilke kartleggings- og utredningskrav som gjelder. § 4 a, tredje ledd, i motorferdselloven angir en rekke forhold som skal ivaretas:

- Støy og andre ulemper for friluftsliv
- Naturmangfold
- Bolig- og hytteområder
- Landskap
- Kulturminner og kulturmiljø
- Sikkerhet for de som kjører, og andre

Kommunen kan bare åpne for fornøyelseskjøring i faste løyper. Kommunen fastsetter snøskuterløyper ved å vedta et kart over snøskuterløypene og bestemmelser for bruken av løypene. For å kunne ta de nødvendige hensyn, og for å kunne foreta avveininger av hvor løypene bør lokaliseres, må kommunene ha et godt kunnskapsgrunnlag.

Støy og friluftsliv

Kunnskapsgrunnlaget må si noe om virkningene løypene vil gi for de ulike hensyn, herunder konsekvensene av støy. Kommunene må være bevisst de konflikter som kan oppstå når løyper for fornøyelseskjøring skal fastsettes. Stillhet og ro er viktige kvaliteter ved friluftslivet. Kommunen må gjøre vurderinger rundt konsekvenser av støy – både for friluftslivet, men også for boliger og hytter som blir berørt av snøskuterløypene.

Det er understreket i forarbeidene til loven at hensyn til friluftslivet skal tillegges spesielt stor vekt når snøskuterløyper skal planlegges og fastsettes. Kommunen bør ikke legge snøskuterløyper i blant annet *viktige* eller *svært viktige* friluftslivsområder. Kommunene bør også holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper.

Kommunen skal utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet. Influensområdet er det området som blir påvirket av etablering av snøskuterløyper, for eksempel det området som blir påvirket av støy.

Reindrift og terrenginngrep

Snøskuterløyper skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Kommunen må vurdere konsekvensene for reindriften når den starter arbeidet med å planlegge snøscooterløyper. Løyper som virker inn på reindriftenes særverdi- og minimumsområder, vil

normalt anses for å være til vesentlig skade og ulempe for reindriften. Skuterløyper skal ikke kreve terrenginngrep. Det er ikke tillatt å planere eller opparbeide terrenget. Snøskuterløypene skal ikke gi synlige, permanente spor i barmarksesongen.

Klageadgang

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøskuterløype over en eiendom før grunneieren har samtykket. Kommunestyrets vedtak om snøskuterløyper kan påklages til fylkesmannen av grunneiere, rettighetshavere til eiendommer i løypenes influensområde, Sametinget, berørte reindriftsdistrikt, organisasjoner hvis interesser blir berørt, nabokommuner og berørte statlige og regionale organer.

Lokal forskrift

I henhold til Lovdata eksisterer det en egen Forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag i spesielt sårbare områder, Bardu kommune, Troms som trådte i kraft 02.02.1995. Denne er ikke nevnt i grunnlaget for forskriften som nå er på høring.

Bardu kommunes forslag til fornøyelseløyper for snøskuter

Bardu kommune foreslår å opprette seks traseer med fornøyelseløyper for snøskuter (se kart). Fem av løypene er sammenhengende med utgangspunkt Innset/ Slåttmoberget ved Altevatnet og utgjør til sammen ca 145 km.

1. Fra Innset til Slåttmoberget (Toppen)
2. Fra Ørneberget til Slåttmoberget (Toppen)
3. Fra Slåttmoberget (Toppen) over hele Altevatnet, med elleve (11) sideløyper, til Ostu. Sideløypa mellom Livassodden og Fiskeløyselva er ny i forhold til dagens isfiskeløyper.
4. Fra Ostu via Leinavatn til Gamas
5. Fra Altevatnet til nasjonalparkgrensen sør for Bihppas
6. Fra Solbakken camping i Salangsdalen til Sverrevatn

Åpning og stenging av løypene framgår av § 3, bruk av løypenettet jf § 4 og skilting, merking av trase og løypenettet framkommer av § 5. Det følger fire kart hvor løypene er lag inn.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Ingen konsekvenser utover administrative ressurser som er benyttet i arbeidet med høringsuttalelsen.

Tromsø, 06.01.2016

Willy Ørnebakk
fylkesråd for helse, kultur og næring

Vedlegg:

- Forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark på islagte vassdrag i spesielt sårbare områder, Bardu kommune, Troms
- Utkast til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune
- Løypekart

...